

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 30.03.2018 r.

Adam Bodnar

VII.600.20.2017.JZ

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu RP
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Marszałku

W ostatnim czasie do Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają skargi obywateli, w których wskazują oni na **różnorodne trudności związane ze wstępem do budynku Sejmu RP i uczestniczeniu w obradach m.in. komisji sejmowych, a także zespołów parlamentarnych**. Każda ze spraw jest wnikliwie przez Rzecznika analizowana pod kątem m.in. właściwego zapewnienia praw wynikających z art. 61 Konstytucji RP, gwarantującego dostęp na posiedzenia kolegialnych organów władzy pochodzących z powszechnych wyborów, z możliwością rejestracji dźwięku lub obrazu. W toku wyjaśniania wspomnianych spraw Rzecznik prowadził korespondencję m.in. z Szefem Kancelarii Sejmu RP.

Chciałbym zwrócić uwagę Pana Marszałka na jedną ze spraw, zbadaną przez Rzecznika, która w moim przekonaniu wskazuje **na potrzebę wprowadzenia systemowych zmian w regulacjach dotyczących wstępu do budynku Sejmu RP i uczestniczenia m.in. w posiedzeniach**.

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwróciła się ekipa Pana przygotowująca film dokumentalny, która była zainteresowana uczestniczeniem (i rejestracją przebiegu) jednego z posiedzeń komisji Sejmu RP. Niestety, w opisanej sytuacji członkowie ekipy nie uzyskali jednorazowych kart prasowych. Szczegółową procedurę uzyskiwania takich kart określa zarządzenie Marszałka Sejmu z dnia 9 stycznia 2008 r. w *sprawie wstępu do budynków*

pozostających w zarządzie Kancelarii Sejmu oraz wstępu i wjazdu na tereny pozostające w zarządzie Kancelarii Sejmu, zgodnie z którym karty prasowe są wydawane dziennikarzom w celu wykonywania czynności zawodowych na terenie Sejmu RP. W tym zakresie, zgodnie z wyjaśnieniami jakie uzyskano od Szefa Kancelarii Sejmu RP, przywoływana jest definicja dziennikarza zawarta w art. 7 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. *Prawo prasowe* (Dz. U. Nr 5, poz. 24 ze zm.). Definicja ta wskazuje, że dziennikarzem jest „osoba zajmująca się redagowaniem, tworzeniem lub przygotowywaniem materiałów prasowych, pozostająca w stosunku pracy z redakcją albo zajmująca się taką działalnością na rzecz i z upoważnienia redakcji”. Ekipa filmowa przygotowująca film dokumentalny na zlecenie podmiotu zajmującego się produkcją filmową, w ocenie Kancelarii Sejmu RP, takich przesłanek nie spełniała.

Konsekwentnie, na podstawie art. 154 ust. 5 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. *Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej* (M.P. z 2012 r. poz. 32 ze zm.), który stanowi iż: „na posiedzeniu komisji, za zgodą jej przewodniczącego, mogą być obecni pracownicy biur klubów poselskich oraz dziennikarze prasy, radia i telewizji”, nie uznano ekipy filmowców za „dziennikarzy prasy, radia i telewizji” i na tej podstawie nie wydano im kart wstępu.

Ekipa filmowców nie mogła skorzystać również w praktyce z możliwości wynikającej z art. 154 ust. 3 *Regulaminu Sejmu*, który to przepis stanowi że „w posiedzeniu komisji, na zaproszenie prezydium komisji lub jej przewodniczącego, mogą uczestniczyć przedstawiciele organizacji zawodowych i społecznych oraz eksperci komisji, a także inne osoby”. W rozpatrywanej sprawie ani prezydium komisji ani jej przewodniczący zaproszenia takiego nie wystosowali. Z relacji Skarżących wynika, że wskazywano m.in. na konieczność skorzystania z procedury dotyczącej kart prasowych która, zgodnie ze stanowiskiem Kancelarii Sejmu RP, nie mogła zostać zastosowana.

Podsumowując, ekipa filmowców nie uzyskała zgody na wstęp do budynku Sejmu RP i rejestrację przebiegu Komisji Sejmu RP, przez co realizacja filmu dokumentalnego w zaplanowanej formule została faktycznie uniemożliwiona. **Ograniczenie to nastąpiło bez wskazania konkretnej przyczyny.** Żadna z istniejących procedur uczestniczenia w pracach komisji Sejmu RP nie okazała się adekwatna i pomocna w opisanej sytuacji.

Analizując powyższą sprawę należy zwrócić uwagę na konieczność gwarantowania praw wynikających nie tylko z powołanego wyżej art. 61 Konstytucji RP („**Obywatel ma prawo do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne [...]**”). Dotyczy ona bowiem również kwestii ochrony wolności wynikających z art. 73 Konstytucji RP, zgodnie z którym „każdemu zapewnia się **wolność twórczości artystycznej**, badań naukowych oraz ogłaszania wyników, wolność nauczania, a także wolność korzystania z dóbr kultury”. Co więcej, wymienione wolności (w tym wolność twórczości artystycznej) można wyinterpretować również z art. 10 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności¹. Słusznie wskazuje się w tym kontekście w doktrynie, że „[...] Odnosząc się do wypowiedzi artystycznych [...] możemy stwierdzić, że stanowią one szczególną formę przekazu. Za pośrednictwem tych wypowiedzi, które mogą być wyrażone w dowolny sposób np. poprzez [...] film, twórca przyczynia się do <wymiany idei i opinii, podstawowej dla społeczeństwa demokratycznego>”².

Jak wskazuje opisana powyżej sprawa ekipy realizującej film dokumentalny, obecne regulacje dotyczące wstępu do budynku Sejmu RP i uczestnictwa w posiedzeniach komisji sejmowych **nie gwarantują w pełni możliwości korzystania z konstytucyjnych praw i wolności**, w szczególności gwarantowanych w art. 61 oraz 73 Konstytucji RP.

Mając to na względzie, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2017 r., poz. 958), uprzejmie proszę Pana Marszałka o rozważenie **zainicjowania dokonania zmian regulacji we wskazanym powyżej zakresie**. Będę zobowiązany za poinformowanie o Pana stanowisku w tej sprawie.

Z wyrazami szacunku

(podpis na oryginale)

¹ M. Jabłoński, J. Węgrzyn, *Wolność twórczości artystycznej i naukowej oraz dostępu do dóbr kultury* [w:] „Realizacja i ochrona konstytucyjnych wolności i praw jednostki w polskim porządku prawnym”, pod redakcją M. Jabłońskiego, Wrocław 2014, s. 696.

² Ibidem, s. 697. L. Garlicki, *Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności*, t. I: Komentarz do artykułów 1–18, pod red. L. Garlickiego, Warszawa 2010, s. 594.